

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Prometheus. Artes & ingenium, vel artium inventores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

RATIONIS CUM APPETITU PUGNA
CAP. XIV.

*Herculis
cum An-
theo pugna
hierogly-
phicum.
Huc spectat
nomen An-
thei contra
viciatini-
mitum.*

Herculis Anthem intermentis simulachrum in multis antiquis numismatibus cernitur, quod
Antheus vero corporis Herculis pectus sapientiae sedes, atque prudentiae: quibus perpetua est cum
appetitu ac voluptatib. pugna; semper enim appetitus rationi obstitit, nec potest ratio superari, ni-
si corpus ita in altum, & procul ab terrenarum rerum intuitu extulerit, ut pedes, hoc est, affectus, pul-
lum amplius fomentum à tellure accipiant: imò cupiditates & affectus qui terrae sunt filii, prohis in-
terficiat. Quo de genere mortis loquitur D. Paulus, Coloss. 3. cum ait: *Mortui estis, & vita vestra abs-*
condita est, cum Christo in Deo. Et David, Pla. 116. *Pretiosa in conspectu Domini meri sanctorum est.*
Et Servator ipse: *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si au-*
tem mortuum fuerit, multum fructum affert. Ioann. 12. Et haec est omnium victoriarum praestantissi-
ma, unde in Scipionis Africae tumulo legitur hic elegantissimus versiculus:

MAXIMA CUNCTARUM VICTORIA; VICTA VOLUPTAS.

& Boëtius hoc ipsum Herculis factum celebrans ait, SUPERATA TELLUS, SIDIRA DONAT.

INGENIUM VEL INTELLIGENTIAE
VIS CAP. XV.

*Pterius, hic
tres virtu-
tes Herculi
attribuit:
1. ex simu-
lacro Capi-
tolii.
Sagitta
trium cu-
spidum
quid.*

Symbolica non solum Aegyptiorum, verum etiam Graecorum Theologia, Herculem pro huma-
no ingenio vel intelligentia vi ponit, pingitque illum arcum trium cuspidum sagittam iaculentem:
propterea quod humani ingenii acumen, caelestia, terrena & inferna scrutatur; vel propter triparti-
tam Philosophiae distributionem, quia ingenio Mathematicas disciplinas, rerum naturalium causas,
& divina mysteria indagamus: aut alio modo, ex Socraticae scholae divisione in differendi subtilitate,
naturae obscuritate, vita & moribus eo utimur, ita ut sagitta trium cuspidum aut triplicem mundum,
aut triplicem contemplationem, aut tripartitam significet.

PROMETHEUS.

ARTES ET INGENIUM, VEL ARTIUM
INVENTORES. CAP. XVI.

*Facula de
artium ori-
gine Plac-
nu.*

Plato in Protagora sub persona Socratis, huius mo-
di narrat de Artium origine fabulam. Erat, inquit,
aliquando tempus, quo dii quidem erant, mortalium au-
tem genera non erant. Postquam autem & his tempus fa-
ctis constitutum venit, ut crearentur, formabant ipsa dii
intra terram ex terra & igne permixtis & ex his quae igne
ac terra permisceantur. Quam vero in lucem iam illa pro-
ducturi essent, illorum ornamentorum facultatibusq; singu-
lis, prout deceret, distribuendarum curam Prometheus &
Epimetheo demandarunt. At Epimetheus sibi distri-
buendi munus deposcit, & Prometheus, dum ego distri-
buo, dicit, Aspice & considera. Sicque illo persuaso dis-
tributionem facit. Hic vero aliis robur absque celerita-
te apponebat, alia debiliora velocitate ornabat, alia ar-
mabat, aliis inermi data natura, aliam quaedam facultatem ad
salutem excogitabat. Quae enim ex ipsis parva seceratis

*Vt qui pru-
dentissimus
erat, vix
ex quibus
à providen-
tia veni-
t agnoscit.*

volat

volatilem fugam aut subterraneam habitationem tribuebat. Quæ vero magnitudine auxerat, ea hæc ipsa servabat, & reliqua hoc modo ex quans distribuebat: ea industria, ut caveret, ne quod genus interiret. Postquam vero mutua corruptionis effugia ipsis suppeditasset, facilitatem anni, tempora & varias cæli tempestates sub diu ferendi excogitabat, induens illa densis pilis, & solidis pedibus quæ & hyemem & æstum arcere possent: & quæ singulis cubilia petentibus proprium ac naturale stratum præstarent: sub pedibus alia unguis, alia pilis & coriis solidis ac exunguibus munivit. Necnon alimenta aliis aliis suppeditabat, his herbam ex terra, illis arborum fructus, aliis radices, quibusdam vero aliorum animalium laniatum in alimentum dabat. Et his quidem paucam sobolem tribuebat, his vero quæ ab illis dilaniarentur, multam, quo genus ipsam conservaretur. Proinde Epimetheus, ut qui non usque adeo sapiens esset, non animadvertit, se facultates in bruta animantia expendisse. Restabat adhuc ipsi inornatum hominum genus, & quid cum ipso ageret, ambigebat. Quo dubitante, venit Prometheus, in specturum distributionem, & videt reliqua quidem animalia accuratè omnia habere, hominem vero nudum, non calcatum & inermem, jamq; fatalis dies aderat, qua etiam hominem ex terra in lucem proferre oportebat. Consilii itaque inopia prehensus Prometheus, & quamnam homini salutem reperiret nesciens, Vulcani & Minervæ artificiosam sapientiam una cum igne furatur. Fieri enim nullo modo poterat, ut illa absque igne ab ullo possideretur, aut ulli utilis esset: & sic illam homini largitur. Sapientiam itaque circa parandum victum hoc modo homo accepit: artem vero versandi in Republ. non habebat. Illa enim apud Jovem erat. Prometheo autem Jovis artem ingredi non licebat, quoniam Jovis munitiones horrendæ erant: at in communem Minervæ & Vulcani domum, in qua artes exercebantur, furtim ingressus erat, & furto sublata ignea Vulcani arte & alia Minervæ, eas homini contulit. Et ex hoc contigit homini victus facultas. Prometheus vero post eam quæ fertur furti pœnam Epimethæi causa dedit. Postquam autem homo divitiarum participes factus esset, primum quidem propter Dei cognitionem ex igne contractam, solus inter omnia animantia deos esse putavit, illique aras & statuas dicavit. Deinde vocem & nominabreviter artem articulavit, habitationes, vestes calceos, strata, & alimenta ex terra invenit. Hoc artem modo instructi initio homines sparsim habitabant, nullas habentes civitates. Cumq; feris imbecilliores essent, passim ab illis interinebantur. Ars namq; opificiorum ad alimentum quidem idonea erat auxiliatrix: verum ad bellum contra feras manca: Reip. enim artem nondum habebant: cuius pars est ars militaris. Quærebant autem quomodo congregarentur ac servarentur condentes civitates. Quum vero congregati essent, injurias mutuo inferebant, ut qui artem gubernandæ Reipubl. non haberent, quare rursus dispergebantur ac peribant. Jupiter igitur timens generi nostro ne in totum aboleretur, Mercurium misit, ut pudore & justitia homines imbuant quæ, civitatum essent ornamenta & vincula, & amicitias inter homines conciliarent. Interrogat itaq; Mercurius, quomodo justitiam & pudorem hominibus distribuere debeat. Num ut artes distributæ sunt, ita & hæc distribuam? artes enim sic sunt distributæ, ut unus qui artem medicam aliave quampiam teneat, multo imperitis sufficiat. Ita ne ergo & justitiam & pudorem inter homines ponam? aut in omnes distribuam? In omnes, inquit Jupiter, ut omnes ejus participes fiant. Neq; enim constabunt civitates, si paucilliarum participes fuerint, velut ex aliis artibus. Legem item nomine meo promulges, ut qui pudoris & justitiæ participes esse non possit, tamquam pestis civitatis occidatur. Ex qua narratione colligimus, per Promethæum faciem accensam, quæ ignis furtum significet, tenentem, ingenii vim in inventendis artibus, artiumve inventionem & ipsum inventorem denotari: fax enim anima illa vis est, quam Aristoteles intellectum agentem vocat, quam Plato & Ægyptiorum Theologia cœlestem signiculum lumenve extrinsecus adveniens appellarent, cujus proprium munus est artium inventio.

Cognitio à verum e-ventu, cuius filia penitentia.

Hinc Hominis Audax Japri genus libr. 4. Capm.

GRATA ACCEPTI BENEFICII
MEMORIA. CAP. XVII.

Hominis prope rupem arduam stantis, annulumq; ferreum ex catena, quæ monti alligata est, exemptum cum adnexo lapillo in digito habentis imago, gratam accepti beneficii memoriam significat.